

የቤኒሻንጉል ጉሙዝ ክልላዊ መንግሥት
ሰጥታ-ሕግጋዊ

LISSANE HIG GAZETA
OF THE BENISHANGUL-GUMUZ REGIONAL STATE

19ኛ ዓመት ቁጥር 111

አሰላ ጥር 30/ 2005

19th Year No 111

Proclamation No. 111
Assosa February 8/2013

የተሻሻለው የቤኒሻንጉል ጉሙዝ ክልላዊ መንግሥት
የተርን አቨር ታክስ አዋጅ 111/2005

ቁጠባና ኢንቨስትመንትን ለማሳደግ፣ ታክስ ከመ ክፈል ለመሸሸ ወይም በሕገ ወ-ስጥ የሚታየውን ክፍተት በመጠቀም ታክሱን ላለመክፈል የሚደረገውን ጥረት ሊያስከትል የሚችለውን ጉዳት ለመቀነስ፣ የኢኮኖሚ ዕድገትን ለማፋጠን እና በጠቅላላ የአገር ውስጥ ምርትና በመንግሥት ገቢ መካከል ያለውን ግንኙነት ለማሻሻል የተጨማሪ እሴት ታክስ በሥራ ላይ እንዲውል የተወሰነ በመሆኑ፣

የተጨማሪ እሴት ታክስን አስተዳደር አመቺነት ግምት ውስጥ በማስገባት ለታክሱ የሚመዘገቡ ሰዎች ታክስ የሚከፈልበት ዓመታዊ ግብይት ከብር 500,000/አምስት መቶ ሺ/ በላይ እንዲሆን የተወሰነ በመሆኑ፣

በንግድ ግንኙነት ውስጥ ፍትሃዊነትን ለማስፈን፣ ለተጨማሪ እሴት ታክስ ያልተመዘገቡ ሰዎች ግዴታቸውን እንዲወጡ እና የታክስ ሥርዓቱን ሽፋን የተሟላ ለማድረግ የማስተካከያ ተርን አቨር ታክስ አዋጅ ማውጣት አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፣

The Benishangul Gumuz Regional State TURN
OVER TAX AMENDMENT PROCLAMATION
111/2013

WHERE AS, it has been determined that there shall be enacted a value-added tax to enhance saving and investment , minimize the damage that may be caused by attempts to avoid or evade taxes, stimulate economic growth, and improve the relations between Gross Domestic Product and Government Revenue;

WHERE AS, administrative feasibility considerations limit the registration of persons under the value-added tax to those with annual taxable transactions the total value of which exceeds 500,000 Birr;

WHERE AS, an equalization turnover tax imposed on persons not registered for value-added tax allows them to fulfill their obligations and also enhances fairness in commercial relations and makes complete the coverage of the tax system;

የፌዴራል የተርን ኦቨር ታክስ አዋጅ ቁጥር 308/1995 በቅርቡ በመሻሻሉ እንዲሁም የክልላችን የተርን ኦቨር ታክስ አዋጅ የተሟላ ስላልነበረ ከተሻሻለው ከፌዴራል ተርን ኦቨር ታክስ አዋጅ ጋር የተጣጣመና የተሟላ የተርን ኦቨር ታክስ አዋጅ ለማውጣት እንዲቻል በስራ ላይ ያለውን የክልላችን ተርን ኦቨር ታክስ አዋጅ ቁጥር 44/95 ማሻሻልና የተመሟላ ማድረግ አስፋላጊ ሆኖ በመገኘቱ በተሻሻለው የቤኒሻንጉል ጉምዝ ክላላዊ መንግስት ሕገ-መንግስት አንቀጽ 49 ንዲስ አንቀጽ 3/3.1 መሠረት የሚከተለው ታውጧል።

ክፍል አንድ
ጠቅላላ ድንጋጌዎች

አንቀጽ 1
አጭር ርዕስ

ይህ አዋጅ “የተሻሻለው የቤ/ጉ/ክ/መ የተርን ኦቨር ታክስ አዋጅ ቁጥር 111 / 2005 “ ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል ።

አንቀጽ 2
ትርጓሜ

1. በዚህ አዋጅ ውስጥ ትርጉም ያልተሰጣቸው ቃላትና ሐረጎች በተጨማሪ እሴት ታክስ አዋጅ ቁጥር 285/1994 ከዚህ በኋላ “የተጨማሪ እሴት ታክስ አዋጅ “ ተብሎ የሚጠቀሰው ውስጥ የተሰጣቸውን ትርጉም ይይዛል፤
2. “ጠቅላላ የሽያጭ ገቢ” ማለት የወጪ ተቀናሽ ሳይደረግ የተገኘ ጠቅላላ ገቢ ሲሆን የተሸጡት ዕቃዎች የተመረቱበትን ወይም የተገዙበትን ዋጋ ይጨምራል ፤
3. “ታክስ የሚከፈልበት ግብይት” ማለት በዚህ አዋጅ አንቀጽ 7 ከተርን ኦቨር ታክስ ነፃ ከተደረገው ግብይት በስተቀር በንግድ ሥራ ላይ ወይም የንግድ ሥራን እንቅስቃሴ ለማሻሻል በሚደረግ ጥረት ዕቃዎችን ማቅረብ ወይም አገልግሎቶችን መስጠት ነው፤
4. “ለተጨማሪ እሴት ታክስ ያልተመዘገበ ሰው” ማለት በተጨማሪ እሴት ታክስ አዋጅ 285/1994 አንቀጽ 16 እና 17 በተደነገገው መሠረት ዓመታዊ የሽያጭ እንቅስቃሴ በብር 500,000 ሺ/ አምስት መቶ ሺ/ ወይም ባለሥልጣኑ ኮሚዎስነው መጠን በታች በመሆኑ ምክንያት ወይም በፈቃደኝነት ያልተመዘገበ ሰው ነው ።
5. “ሰው” ማለት ማንኛውም ግለሰብ፣ ድርጅት

WHERE AS, since the federal turn over tax proclamation No. 308/2003 was currently amended , and since the existing regional turn over tax proclamation was not adequately enacted , it is necessary to amend the existing regional turn over tax proclamation No.44/2003 in order to harmonize with the newly amended turn over tax proclamation of the federal;
Therefore, in accordance with Article 49 sub Article 3/3.1 of the Revised constitution of Benishangul Gumuz Regional State, it is hereby proclaimed as follows.

SECTION ONE
General

Article 1
Short Title

This Proclamation may be cited as “The Benishangul Gumuz Regional State Amended Turnover Tax Proclamation No 111/2013”

Article 2
Definitions

- 1) For the purpose of this Proclamation, unless defined otherwise in this Proclamation, terms used herein shall have the meaning as defined in the “Value-Added Tax Proclamation No. 285/2002” hereinafter referred to as the “VAT Proclamation”;
- 2) "Gross Receipts" means income, without reduction of expenses, including the cost of goods sold;
- 3) "Taxable Transaction" means a supply of goods or a rendition of services in the course or furtherance of a taxable activity, other than an exempt transaction described in Article 7 of this Proclamation;
- 4) "Person not Registered for VAT" means a person who, according to Article 16 and 17 of the Value Added Tax Proclamation, is not registered by reason of his annual turnover being below Birr 500,000 or threshold set by the minister ; or by reason of not having applied for voluntary registration;

ወይም ማህበር ሲሆን ሌላን ሰው በመወከል ተቀማጭነቱ በኢትዮጵያ ውስጥ ሆኖ የንግድ ሥራ የሚያካሂድን የንግድ ወኪል ይጨምራል፤

- 6. “ድርጅት” ማለት የንግድ ሥራ የሚያካሂድ ማናቸውም ከብንድ ወይም የተመዘገበ የሽርክና ማህበር ወይም ከተመዘገበ የሽርክና ማህበር ጋር ተመሳሳይ የሆነና በውጭ አገር ህግ መሠረት የተቋቋመ ድርጅት ወይም ማናቸውም የመንግሥት የልማት ድርጅት ወይም የገንዘብ ድርጅት ሲሆን በውጭ አገር ያለን አካል በመወከል በኢትዮጵያ ውስጥ የንግድ ሥራ የሚያካሂደውን ወኪል እና ሆንቶ በሚሠራበት በኢትዮጵያ ወይም በሌላ ሀገር ሕግ የተመሠረተ ወይም ዕውቅና ያገኘ ቢሆንም ባይሆንም እንደ ድርጅት የሚንቀሳቀስን ይጨምራል፤
- 7. “ዕቃ” ማለት የልውውጥ ዋጋ ያለው ፣ጠቀሜታ የሚሰጥ ወይም ፍላጎት የሚያሟላ ማናቸውም ዕቃ ወይም ሽቀጥ ሲሆን እንስሳትንም ይጨምራል፤
- 8. “ ሽያጭ “ ማለት የዕቃዎችን በጥሬ ገንዘብ ወይም በዓዲነት የመገበያየት እና የተወሰነ ክፍያ በመቀበል አገልግሎት መስጠት ሲሆን ታክስ ከፋይ ያለክፍያ የሚሰጣቸውን ዕቃዎች ወይም የሚያቀርባቸውን አገልግሎቶች ይጨምራል።
- 9. “አገልግሎት” ማለት የዕቃዎችን ዝውውር የማይጨምር በክፍያ የሚከናወን ማናቸውም ተግባር ነው ባለሥልጣን ገቢ እንዲደርግ ግዴታ የተጣለበት ሰው ነው፤
- 10. “ የታክስ ባለሥልጣን “ ማለት የቤኒሻንጉል ጉሙዝ ክልላዊ መንግሥት ገቢ ባለሥልጣን እና የወረዳ ገቢዎች ጽሕፈት ቤት እንዲሁም የከተማ አስተዳደር የገቢ ሰብሳቢ አካላት ናቸው፤
- 11. “ታክስ” ማለት የዕቃዎች ወይም የአገልግሎቶች ሽያጭ በተከናወነ ቁጥር የሚከፈል ተርን ኦቨር ታክስ ነው፤
- 12. “ታክስ ከፋይ” ማለት የተርን ኦቨር ታክስ ሰብሰቦ ለታክሱ ባለስልጣን የሚያስረክበው ሰው ማለት ነው ፤
- 13. “ባለስልጣን” እና “ ዋና ዳይሬክተር” ማለት እንደ ቅደም ተከተላቸው የክልሉ ገቢዎች ባለስልጣን እና የባለስልጣኑ ዋና ስራ አስፈጻሚ ወይም የበላይ ኃላፊ ማለት ነው ፤

- 4) "Person" shall mean any individual, body or association of persons and includes a business representative residing and doing business in Ethiopia on behalf of the principal;
- 6) "Body" shall mean any company, registered partnership, entity formed under foreign law resembling a company or registered partnership; or any public enterprise Or financial agency that carries out business activities including body of persons corporate or unincorporated whether created or recognized under a law in force in Ethiopia or elsewhere, and any foreign body's business agent doing business in Ethiopia on behalf of the principal;
- 7) "Goods" means any type of goods or commodity that has exchange value, utility and brings about satisfaction, and includes animals;
- 8) "Sale" means exchange of goods in cash or in kind and rendering of services upon receipt of payment, and includes goods supplied or services rendered by the taxpayer free of charge;
- 9) "Service" means work done for others which does not result in the transfer of goods;
- 10) "Tax Authority " means Benishangul—Gumuz Regional State Revenue Authority and the tax authorities of the Woreda Revenue offices and city administrations
- 11) "Tax" means Turnover Tax payable whenever transaction of sales of goods and services is carried out;
- 12) "Taxpayer "means a person obliged to collect and transfer Turnover Tax to the Tax Authority;
- 13. "Authority" and "General Director" Means the revenue authority and the general director of the regional tax revenue authority, respectively

አንቀጽ 3

የአዋጅ ተፈጻሚነት ወሰን

በዚህ አዋጅ አንቀጽ 7 ወይም አዋጅን መሠረት በማድረግ በሚወጣው መመሪያ ነፃ ካልተደረጉ በስተቀር ለተጨማሪ እሴት ታክስ ያልተመዘገቡ ሰዎች በክልሉ ውስጥ በሚሸጡዎቸው ዕቃዎች እና አገልግሎቶች ላይ በዚህ አዋጅ መሠረት ተርን ክብር ታክስ ይከፈላሉ።

ክፍል ሁለት

የታክስ ማስከፈያ ልክ ስለመወሰን እና ከታክሱ ነፃ ስለማድረግ

አንቀጽ 4

የተርን ኦቨር ታክስ ተመን

- 1. በማናቸውም በክልሉ ውስጥ በሚሸጡ ዕቃዎች ላይ 2 በመቶ /ሁለት ፐርሰንት/
  - 2. በክልሉ ውስጥ በሚሰጡ አገልግሎቶች ላይ፤
- ሀ/ የሥራ ተቋራጮች፣ የአሀል ወፍጮ ቤቶች፣ የትራክተሮች እና ኮምባይን ሀርቨስተሮች አገልግሎት 2 በመቶ/ሁለት ፐርሰንት /፤
- ለ/ ሌሎች 10 በመቶ/አሥር ፐርሰንት/ ተርን ኦቨር ታክስ ይከፈላል፤

አንቀጽ 5

የተርን ኦቨር ታክስ ስለት መሠረት

ታክሱ የሚሰላበት ዋጋ የዕቃው ወይም የአገልግሎቱ ጠቅላላ የሽያጭ ገቢ ነው።

አንቀጽ 6

የተርን ኦቨር ታክስ ሰብስቦ ገቢ የማድረግ ኃላፊነት

ዕቃዎች ወይም አገልግሎቶችን የሚሸጥ ማንኛውም ሰው በሽያጩ ላይ ሊከፍል የሚገባውን ታክስ ከገዢው ሰብስቦ ለታክሱ ባለሥልጣን ገቢ የማድረግ ግዴታ አለበት። ስለሆነም ሻጩ ስለታክሱ የመጀመሪያ ተጠያቂ ይሆናል።

አንቀጽ 7.

ከታክስ ነፃ ስለመሆን

- 1. የሚከተሉት ከዚህ ቢታች የተዘረዘሩት በዚህ አዋጅ ከተባለው የተርን ኦቨር ታክስ ክፍያ ነፃ ናቸው
  - (ሀ) ቢያንስ ሁለት ዓመት ያገለገለ መኖሪያ ቤት ሽያጭ እና የመኖሪያ ቤት ኪራይ፤
  - (ለ) ፋይናንስ አገልግሎት፤
  - (ሐ) ለግንቲሞች እና ሜዲያዎች ጥናት አገልግሎት ከሚውሉት በስተቀር የአገር ውስጥና የውጭ አገር ገንዘቦችን እና የዋስትና ሰነዶችን ማሰራጨት፤
  - (መ) በሃይማኖት ድርጅቶች የሚሰጡ የእምነት ወይም

Article 3

Scope of application

Unless exempted under Article 7 of this Proclamation or directives to be issued there under, Turnover Tax shall be payable on goods supplied and services rendered" by persons not registered for Value Added Tax

SECTION TWO

The Rate of Tax and Exemption

Article 4

Rate of Turnover Tax

The turn over tax shall be:-

- 1.2% on Goods sold locally .
  - 2. for Services rendered locally
- (a) 2% (two percent) on Contractors, grain mills, tractors and combine-harvesters;
- (b) 10% (ten percent) on others.

Article 5

Base of Computation of the Turnover Tax

Base of computation of the Turnover Tax shall be the gross receipts in respect of goods supplied or services rendered.

Article 6

Obligation to Collect and Transfer the Turnover Tax

A person who sells goods' and services has the obligation collect the Turnover Tax from the buyer and transfer same to the Tax Authority. Hence, the seller is principally a countable for the payment of the tax.

Article 7

Exemption

- 1) The following shall be exempted from Turn over tax:
  - (a) the sale or transfer of a dwelling used for a minimum of two years, or the lease of a dwelling;
  - (b) the rendering of financial services;
  - (c) the supply of national or foreign currency except for that used for numismatic purposes and of securities;

ከአምልኮት ጋር የሚገናኙ አገልግሎቶች

- (ሠ) የሕክምና አገልግሎቶች እና አግባብ ባለው የመንግሥት መሥሪያ ቤት በሚወጣው መመሪያ መሠረት በሐኪም የሚታዘቡ መድኃኒቶች
  - (ረ) በትምህርት ተቋማት የሚሰጡ የማስተማር አገልግሎቶች እንዲሁም ለሕፃናት ጥበቃ በመዋዕለ ሕፃናት የሚሰጡ አገልግሎቶች
  - (ሰ) ለሰብዓዊ ዕርዳታ የሚውሉ ዕቃዎችና አገልግሎቶች
  - (ሸ) የኤሌክትሪክ፣ የኬሮሲን እና የውሃ አቅርቦት፣
  - (ቀ) የትራንስፖርት አገልግሎቶች፣
  - (በ) ማንኛውም የሥራ እንቅስቃሴ ለማከናወን ለሚሰጥ ፈቃድ ለመንግሥት የሚፈጸም ክፍያ፣
  - (ተ) ከ60 /ስልጣ/ በመቶ በላይ ሠራተኞቹ አካል ጉዳተኞች የሆኑበት አካል ጉዳተኞችን ቀጥሮ የሚያሠራ ድርጅት የሚያቀርባቸው ዕቃዎችና አገልግሎቶች፣
  - (ቸ) የመገኛት አቅራቢያ ፡፡
2. የክልሉ ግንዛቤ እና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ በሚያወጣው መመሪያ በሌሎች ዕቃዎችና አገልግሎቶች ላይ የሚከፈለው ታክስ ቀሪ እንዲሆን ሊፈቀድ ይችላል
  3. በዚህ አንቀጽ የተዘረዘሩት ከታክስ ነፃ የመሆን መብቶች አፈፃፀም የገቢዎች ባለሥልጣን በሚያወጣው መመሪያ ይወሰናል ፡፡

ክፍል ሶስት
የታክስ አስተዳደር ሥርዓት

አንቀጽ 8

ታክሱን የማስተዳደር እና ሪፖርት የማቅረብ ኃላፊነት

1. በዚህ አዋጅ መሠረት የተርን ኦቨር ታክሱን ስሌት በትክክል የማከናወን፣ የታክሱን ማስታወቂያ በተወሰነው የጊዜ ገደብ ውስጥ ለታክስ ባለሥልጣን የማቅረብና ታክሱን በጊዜው የመክፈል ኃላፊነት የታክስ ክፋዩነው፡፡
2. የተርን ኦቨር ታክሱን የማስተዳደር ኃላፊነት የታክስ ባለሥልጣን ነው ፡፡

- (d) rendering by religious organizations of religious or other related services;
- (e) supply of prescription drugs specified in directives issued by the relevant government agency, and the rendering of medical services;
- (f) the rendering of educational services provided by educational institutions, as well as child care services for children at pre-school institutions;
- (g) the supply of goods and rendering of services in the form of humanitarian aid;
- (h) the supply of electricity, kerosene, and water;
- (i) the provision of transport;
- (j) permits and license fees;
- (k) the supply of goods or services by a workshop employing disabled individuals if more than 60% of the employees are disabled; and
- (L) the supply of books.

2) The Bureau of Finance and Economic Development may, by directive, exempt other goods and services.

3) The revenue authority may, by directive, determine the scope and manner of exemptions provided for, in this Article.

SECTION THREE
Administrative Procedures

Article 8

Responsibility for Administration and Reporting

- 1) The responsibility for the correct calculation and timely payment of Turnover Tax and presentation of a return to the Authority by the prescribed deadline rests on the taxpayer in accordance with this Proclamation.
- 2) The Turnover Tax is administered by the Tax Authority.

አንቀጽ 9.

የሂሳብ መዝገብ ስለመያዝ

በገቢ ግብር አዋጅ ቁጥር 43/1995 አንቀጽ 48 የሂሳብ መዝገብ የመያዝ ግዴታ የተጣለባቸው ታክስ ክፍያች ለተርን ኦቨር ታክስ አወሳሰን እንዲያገለግል የታዘበውን የሂሳብ መዝገብ መያዝ አለባቸው።

አንቀጽ 10

የተርን ኦቨር ታክስ ማስታወቂያ ስለማቅረብ እና ታክሱን ስለመክፈል

1. የተርን ኦቨር ታክስ ክፍያች

ሀ/ እያንዳንዱ የሂሳብ ጊዜ በተጠናቀቀ በአንድ ወር ጊዜ ውስጥ ለታክስ ባለሥልጣን ወይም ባለሥልጣኑ ለሚወከለው የፋይናንስ ተቋም ወይም ኤሌክትሮኒክ የመገናኛ ዘዴ የተርን ኦቨር ታክስ ማስታወቂያ በማቅረብ መክፈል የሚገባውን ታክስ ወዲያውኑ የመክፈል።

ለ/ የተርን ኦቨር ታክስ ማስታወቂያ ለማቅረቢያ በተሰጠው የጊዜ ገደብ ውስጥ በሂሳብ ጊዜው መክፈል ያለበትን ታክስ የመክፈል ግዴታ አለባቸው።

2. ለዚህ አንቀጽ አፈፃፀም “ የሂሳብ ጊዜ” ማለት

ሀ. በገቢ ግብር አዋጅ ቁጥር 43/1995 የደረጃ “ሀ” ግብር ክፍያች ተብለው የሚታወቁ እና ለተጨማሪ እሴት ታክስ የመመዘገብ ግዴታ የሌለባቸው ታክስ ክፍያች በየወሩ።

ለ. በገቢ ግብር አዋጅ ቁጥር 43/1995 በተደነገገው መሠረት የሂሳብ መዝገብ ለሚይዙ የደረጃ “ለ” ግብር ክፍያች በኢንዱስትሪ የሰጧት ዓመት ወይም በታክሱ ባለሥልጣን ሲፈቀድ በአወርጋ ዘመን አቆጣጠር ከዓመቱ የመጀመሪያ ቀን ጀምሮ የሚቆጠር የየሶስት ወር ጊዜ።

ሐ. በገቢ ግብር አዋጅ ቁጥር 43/1995 በተደነገገው መሠረት የሂሳብ መዝገብ ለማይዙ የደረጃ “ሐ” ግብር ክፍያች የሰጧት ዓመቱ ነው ።

አንቀጽ 11

የተርን ኦቨር ታክስ አወሳሰን

1. የታክሱ ባለሥልጣን የታክስ ክፍያን ሂሳብ ከመረመረ በኋላ ታክስ ክፍያ ሊከፍል የሚገባውን ታክስ አሳኝ ያስታወቀ መሆኑን የደረሰበት እንደሆነ ተጨማሪ የታክስ ውሳኔ ይሰጣል ።

2. የታክስ ክፍያ የሂሳብ መዛግብትና ደጋፊ ሰነዶች

Article 9.

Records

Tax payers subject to the record-keeping requirement of Article 48 of the Income Tax Proclamation No.43/2003. shall keep the records prescribed therein for use in determining Turnover Tax.

Article 10

Filing of Turnover Tax Return and Payment

1) Tax payers subject to Turnover Tax shall:

(a) file a Turnover Tax return with the Tax Authority or financial agent or electronics filing within one month after the end of every accounting period,

(b) pay the tax for every accounting period by the deadline for filing the Turnover Tax return.

2) For purposes of this Article "Accounting period" Shall mean:

(a) for taxpayers classified as category 'A' taxpayers under the Income Tax proclamation No.43/2003/. but are not required to register for VAT, the calendar month;

(b) for category "B" taxpayers who are required to keep records under the Income Tax Proclamation No. 43/2003 each three month period commencing from the first day of the Ethiopian fiscal year or when approved by the Tax Authority, the first day of the Gregorian calendar year;

(c) for Category "C" taxpayers, who are not required to keep records under Income Tax Proclamation No. 43/2003, the fiscal year.

Article 11.

Assessment of the Tax

1) If, after review by the Tax Authority, it appears that person has understated his tax obligation, the Authority shall issue an additional assess

በማናቸውም ምክንያት በታክስ ባለሥልጣኑ ዘንድ ተቀባይነት ካላገኙ ወይም በታክስ ባለሥልጣኑ እንዲቀርቡ ተጠይቆ ካልቀረቡ ወይም የሂሳብ መዛግብትና ደጋፊ ሰነዶች ከሌሉ የታክስ ባለሥልጣን ታክሱን ባለው መረጃ ወይም የዕቃውን ወይም የአገልግሎቱን የአገር ውስጥ ገበያ ዋጋ ወይም ዋጋው በገቢ ግብር የማይታወቅ ከሆነ የተመሳሳዩን የገበያ ዋጋ መሠረት በማድረግ ይወሰናል።

3. በገቢ ግብር አዋጁ በተደነገገው መሠረት የሂሳብ መዝገብ የማይዘኑ የደረጃ "ሐ" ግብር ክፍሎች የተርን ኦቨር ታክስ በቁርጥ ይወሰናል ። በቁርጥ የሚከፈለው ተርን ኦቨር ታክስ ስሌት መሠረት ለገቢ ግብር መሠረት የሆነው ጠቅላላ ገቢ ነው።

4. የታክሱ ባለሥልጣን የሰጠው የታክስ ውሳኔ በማስታወቂያ ተዘጋጅቶ ለታክስ ክፍያ ይላካል ። የውሳኔ ማስታወቂያ የመላኩ አፈፃፀም በገቢ ግብር አዋጅ ድንጋጌዎች መሠረት ይፈፀማል።

5. የታክሱ ባለሥልጣን በንዑስ አንቀጽ 1 መሠረት ተጨማሪ የታክስ ውሳኔ የተሰጠ እና የታክስ ውሳኔ ማስታወቂያ የደረሰው ሰው ማስታወቂያው በደረሰው በ30 /ሰላሳ/ ቀን ውስጥ እንዲከፈል የተጠየቀውን ተጨማሪ ታክስ ያልከፈለ ወይም በውሳኔው ላይ ቅሬታ ካለው በአንቀጽ 21 መሠረት ይግባኝ ያላቀረበ እንደሆነ ጥፋተኛ ነው።

6. በዚህ አዋጅ አንቀጽ 8 መሠረት ታክስ ክፍያ ታክሱን አስታውቆ ከክፈለበት የበጀት ዓመት መጨረሻ አንስቶ በ5 ዓመት ጊዜ ውስጥ የታክሱ ባለሥልጣን የታክሱን ልክ ወስኖ ቀሪ ሂሳብ መኖሩን ካላስታወቀ የተከፈለው ታክስ በቂና የመጨረሻ ይሆናል ። ሆኖም ታክስ ክፍያ ገቢውን ያላስታወቀ ወይም የተጭበረበረ የገቢ ማስታወቂያ ያቀረበ እንደሆነ የታክሱ ባለሥልጣን በማናቸውም ሌላ ሕግ የተደነገገው ይርጋ ሳያግደው ታክሱን በማናቸውም ጊዜ መወሰን ይችላል ።

2) If, for any reason, the books of account are unacceptable to the Tax Authority, or if the taxpayer fails to submit same when requested by the Tax Authority, or if no books of account and supporting documents are maintained, the Tax Authority shall assess the tax on the basis of information available to it or on the basis of market price of such good or service in the local market or if the market price is unknown, on the basis of the market price of an equivalent good or service.

3) A presumptive turnover tax shall be payable by Category 'C' taxpayers who are not required to keep records. The base for the presumptive turnover tax shall be the total turnover used as base for the income tax.

4) The assessment made shall be prepared in an assessment notification and be delivered to the taxpayer. Delivery of the assessment notification shall be made in accordance with provisions of the Income Tax Proclamation.

5) If the Authority makes an additional assessment under Sub-Article (1), the person assessed does not pay the additional assessment within 30 days of the notice or appeal the assessment as provided under Article 21, the person is in default.

6) If the Tax Authority fails to assess the tax and notify the taxpayer of the amounts still due within five years from the date of declaration and payment of the tax by the taxpayer in accordance with Article 8 of this Proclamation, the tax so paid shall be final and conclusive. In case where the taxpayer has not declared his income or has submitted a fraudulent declaration, no time limit provided in any other laws shall bar the assessment of the tax by the Tax Authority.

ክፍል አራት
የታክሱ አሰባሰብ አፈፃፀም

አንቀጽ 12.

የታክሱ ባለሥልጣን ሥልጣን

በዚህ አዋጅ ሌሎች አንቀጾች ከተጠቀሱት በተጨማሪ

የታክሱ ባለሥልጣን የሚከተለው ሥልጣንና ተግባር

ይኖረዋል፡

1. ይህን አዋጅ በሥራ ላይ የማዋል እና የማስፈፀም ኃላፊነት የታክሱ ባለሥልጣን ይሆናል፤
2. በማናቸውም ሌላ ሕግ ውስጥ ተቃራኒ የሆኑ ድንጋጌዎች ቢኖሩም ከታክስ ክፍይ የቀረቡ ማንኛቸውንም መግለጫዎች፣ ሰነዶችና የሂሳብ መዝገቦችን ለማረጋገጥ፤
- ሀ. ሕጋዊ ሥልጣን የተሰጣቸው ተቆጣጣሪዎች ወደ ታክስ ክፍይ የንግድ ወይም የሙያ ሥራ ቦታ በመላክ የሂሳብ መግለጫዎችን፣ ሰነዶችን እና የሂሳብ መዝገቦችን ገቢና ወጪን የሚያሳዩ ሰነዶችን፣ ለንግድ የተከማቹ ቃዎችን ወይም ሌሎች ዕቃዎችን ለማመላከር ለመመርመር፤
- ለ. ታክስ ክፍይን ወይም የሂሳብ መዝገቦችን እና ሰነዶችን ወይም መረጃን ለማግኘት የሚችለውን ወይም እነዚህን የመጠበቅ ኃላፊነት የተሰጠውን ማንኛውንም የታክስ ክፍይን ተቀጣሪ በአመቹ የታክሱ ባለሥልጣን የሥራ ሰዓቶች እና በጽ/ቤቱ ተገኝቶ ለሚቀርቡለት ለጉዳይ አግባብ ያላቸው ጥያቄዎች መልስ እንዲሰጥና የተባሉትንም ሰነዶች እንዲያቀርብ ለማድረግ፤
- ሐ. ማዘጋጃ ቤት፣ የፋይናንስ ተቋም ወይም ማንኛውንም የፌዴራል ወይም የክልል መንግሥት መሥሪያ ቤት ጨምሮ ማንኛውም ሰው ስለታክስ ክፍይ የሚያውቀውን መረጃ ወይም የሥራ አንቅስቃሴ ዝርዝር እንዲገልጽ ለማድረግ ይችላል።

አንቀጽ 13.

ታክስ ለመሰብሰብ ሀብት ስለመያዝ

1. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ /4/ የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ማናቸውም በዚህ አዋጅ የተጣለው ታክስ የሚፈለግበት ሰው በአንቀጽ 11 ንዑስ አንቀጽ 5 ወይም በአንቀጽ 21 ንዑስ አንቀጽ (2) በተደነገገው መሠረት ጥፋተኛ ሆኖ የተገኘ እንደሆነ የታክሱ ባለሥልጣን የዚህን ታክስ ክፍይ ሀብት በመያዝ ለሚፈለግበት ታክስ እና ንብረቱን ለመያዝ የተደረገውን ተጨማሪ ወጪ ለመሸፈን እንዲውል ለማድረግ ህጋዊ ሥልጣን ይኖረዋል ፤
2. ለዚህ ክፍል አፈፃፀም “ መያዝ” በማናቸው

SECTION FOUR
Collection Enforcement

Article 12

Powers and Duties of the Tax Authority

In addition to the powers vested in it in other provisions of this Proclamation, the Tax Authority shall have the following powers and duties:

- 1) The implementation and enforcement of this Proclamation shall be the duty of the Tax Authority.
- 2) Notwithstanding any provisions to the contrary in any other law, the Tax Authority shall be empowered to investigate any statements, records and books of account submitted by any taxpayer at any time by:
  - (a) sending duly accredited inspectors to check the statements, records and books of account, or any vouchers, stocks or other material items at the person's place of business or practice;
  - (b) requiring the person or any employee who has access to or custody of any information, records or books of account to produce the same and to attend during normal office hours at any reasonably convenient tax office and answer any questions relating thereto;
  - c) requiring any person including a municipality, financial institution, or agency of Federal or Regional Government to Disclose particulars of any information or transactions relating to a certain taxpayer.

Article 13.

Seizure of Property to Collect Tax

- 1) Subject to Sub-Article (4) of this Article, if any person liable to pay any tax imposed by this Proclamation is in default under Sub-Article (5) of Article 11 or Sub. Article (2) of Article 21, it shall be lawful for the Authority to Seizure any property of the tax payer to collect such tax and such further amount as shall be sufficient to cover the expense of the seizure.

መንገድ መያዝን እንዲሁም የተርን አቨር ታክስ የሚፈለግበት ሰው የሆነ ገንዘብ ወይም ንብረት በእጁ ከሚገኝ ሰው ታክስ መሰብሰብን ይጨምራል። በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ /3/ እና /6/ በተደነገገው መሠረት ካልሆነ በስተቀር መያዝ የሚቻለው የመያዣ ትዕዛዝ በተሰጠበት ጊዜ በይዞታ ሥር የሚገኝ ንብረት እና የመያዣ ተግባር የሚከናወንበት ጊዜ ፀንቶ ያለ ግዴታን በተመለከተ ብቻ ነው ። የታክሱ ባለሥልጣን የታክስ ክፍያን ሀብት በሚይዝበት ጊዜ የፖሊስ ሠራዊት አባል እንዲገኝ ሊጠይቅ ይችላል ።

ባለሥልጣኑ ከዚህ በላይ በተመለከተው መሠረት ሀብቱን ከያዘበት ቀን አንስቶ የሚቆጠር ከ10/አሥር/ቀናት ጊዜ በኋላ በሐራጅ ወይም በባለሥልጣኑ በተፈቀደ በማናቸውም በሌላ ህጋዊ ዘዴ የያዘውን ንብረት መሾጥ ይችላል ። ሆኖም ንብረቱ የሚበላሽ ከሆነ የንብረቱን ባህርይ ከግምት ውስጥ በማስገባት ተገቢ መስሎ በሚታየው ጊዜ ሊሸጠው ይችላል።

3. ማናቸውም የተያዘ ንብረት ለመያዣ ምክንያት የሆነውን የታክስ ዕዳ ለመሸፈን በቂ ሳይሆን የቀረ አንደሆነ የታክሱ ባለሥልጣን ከታክስ ክፍያ ላይ የሚፈለገው የታክስ ዕዳ እና ከዚህ ጋር የተያያዙ ልዩ ልዩ ወጪዎች ተከፍለው እስከሚጠናቀቁ ድረስ የታክስ ዕዳው የሚፈለግበትን ሰው ሌሎች ሀብቶች መያዝ ይችላል ፤

4. ከዚህ በላይ በንዑስ አንቀጽ /1/ በተደነገገው መሠረት ባልተከፈለ የታክስ ዕዳ ምክንያት ንብረት መያዝ የሚቻለው የታክሱ ባለሥልጣን ሀብቱን የመያዝ ሀሳብ እንዳለው አስቀድሞ ለታክስ ክፍያ በጽሑፍ ካስታወቀው በኋላ ይሆናል ። በዚህ ዓይነት የሚሰጠው ማስታወቂያ ሀብቱ ከመያዣ ከ30/ሰላሳ/ቀን በፊት ለታክስ ክፍያ ሊደርሰው ይገባል ፤

5. የታክሱ ባለሥልጣን የታክሱን አሰባሰብ የሚያደናቅፍ ሁኔታ መኖሩን የተረዳ እንደሆነና በንዑስ አንቀጽ /1/ እና /4/ የተመለከተው የ30 ቀን የጊዜ ገደብ ሳይጠበቅ ታክሱ ወዲያውኑ እንዲከፈል ለማድረግ ጥያቄ ካቀረበ እንዲሁም ታክስ ክፍያ ለመክፈል ፈቃደኛ ካልሆነ ንብረትን በመያዝ ታክስ የመሰብሰቡ አፈፃፀም ሕጋዊ ይሆናል ፤

6. ማናቸውም ንብረት የተያዘ ወይም እንዲያዝ የታሰበ

2) For purposes of this Section, the term "seizure" includes seizure by any means, as well as collection from a person who owes money or property to the person liable for Turnover Tax. Except as provided in Sub-Artide (3) and (6), a seizure shall extend only to property possessed by and obligations owed to the taxpayer existing at the time the seizure is made. The Authority may request the attendance of a police officer during the seizure.

Where the Authority seizes any property as provided herein above .it shall have the right to sell the seized goods at publication or in any other manner approved by the Authority not less than 10 days after the seizure. except that when the goods seized are perishable. The Authority can sell the goods after any reasonable period having regard to the nature of the goods.

3) Whenever any property on which seizure had been made is not sufficient to satisfy the daim for which seizure is made, the Authority may, there after and as may be necessary, proceed to seize other property liable to seizure of the person against whom the daim exists until the amount due from such person ,together with all expenses, is fully paid.

4) Seizure under Sub-Artide (1) on property of any person in default with respect to any unpaid tax may be made only after the Authority has notified such person in writing of the intention to make such seizure. The notice shall be delivered not less than 30 (thirty) days before the day of the seizure.

5) If the Authority makes a finding that the collection of the tax is in jeopardy and demanded for immediate payment of such tax (without regard to the 30 days period) provided in Sub-Artide (1) and)4) upon failure or refusal of the taxpayer to pay such tax, collection of the tax by seizure of property before such period shall be lawful.

ከሆነ ስለዚህ ንብረት ማስረጃ የሚሆን ወይም መግለጫ የያዘ ሰነድ ወይም መዝገብ በእጅ የሚገኝ ወይም በቁጥጥሩ ሥር ያለ ማናቸውም ሰው በታክስ ባለሥልጣን ጥያቄ ሲቀርብለት ሰነዱን ወይም መዝገቡን ለማስረጃነት ማቅረብ አለበት፤

7. በፍርድ ቤት ትዕዛዝ የተከበሩ ወይም በአፈፃፀም ላይ ያለ ወይም በዋስትና የተያዘ ካለሆነ በስተቀር ማናቸውም በታክስ ምክንያት የተያዘ ንብረት በእጅ የሚገኝ ወይም ለታክስ ከፋይ ማናቸውም ግዴታ ያለበት ሰው የታክስ ባለሥልጣን ሲጠይቀው የያዘውን ሀብት ለታክስ ባለሥልጣን የማስረከብ ወይም ያለበትን ግዴታ የመፈጸም ኃላፊነት አለበት

8. ማናቸውም ሰው የታክስ ባለሥልጣን ሲጠይቀው አንድን የተያዘ ንብረት ለማስረከብ ፈቃደኛ ሳይሆን የቀረ እንደሆነ በተያዘው ንብረት መጠን በግል ተጠያቂ ይሆናል ። ሆኖም ተጠያቂነቱ ለንብረቱ መያዝ ምክንያት ከሆነው የታክስ ዕዳ መጠን (በታክስ ዕዳ ላይ የሚታሰበውን ወጪ እና ወለድ ጨምሮ) ሊያልፍ አይችልም

9. በንዑስ አንቀጽ /8/ ከተመለከተው የግል ተጠያቂነት በተጨማሪ ንብረቱን የያዘው ሰው ንብረቱን ለማስረከብ ፈቃደኛ ያልሆነው ያለበቁ ምክንያት ከሆነ በንዑስ አንቀጽ /8/ መሠረት የሚፈለገውን የገንዘብ መጠን 50 ፕርሰንት/ሣምሳ በመቶ/ በተጨማሪ እንዲከፍል ያደረጋል

10. በዚህ አንቀጽ መሠረት በይዘታው ሥር ያለውን ንብረት ያስረከበ ወይም በታክስ ከፋይ የሚፈለግበትን ገንዘብ ከታክስ ባለሥልጣን በተጠየቀው መሠረት ገቢ ያደረገ ማናቸውም ሰው ካስረከበው ንብረት ወይም ገቢ ካደረገው ገንዘብ ጋር በተያያዘ የታክስ ግዴታውን ባልተወጣው ታክስ ከፋይ ወይም ማናቸውም ሌላ ሰው ከሚፈለግበት ዕዳ ወይም ካለበት ግዴታ ነፃ ይሆናል ።

አንቀጽ 14
በሀብት ላይ የሚቀርብ የቀደምትነት መብት ጥያቄ

1. ዋስትና የተሰጣቸው የሌሎች አበዳሪዎች የቅድሚያ መብት እንደተጠበቀ ሆኖ በዚህ አዋጅ መሠረት ታክስ ተከፋይ ከሚሆንበት ቀን እንስዩ ተከፍሎ እስከ አለቀበት ጊዜ ድረስ ታክስ የመክፈል ግዴታ ባለበት ሰው ሀብት ላይ የታክስ ባለሥልጣን የቀደምትነት መብት ይኖረዋል

2. □□□□ □ □ □□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□

6) If a seizure has been made or is about to be made on any property, any person having custody or control of any books or records containing evidence or statements relating to the property subject to seizure Shall , on demand, exhibit such books or records to the Authority.

7) Any person in possession of (or obligated with respect to) property subject to seizure shall, on demand, surrender such property to the Authority (or discharge such obligation), except such part of the property is, at the time of such demand, subject to a prior secured claim of creditors and subject to an Attachment or execution under any judicial process.

8) Any person who fails or refuses to surrender any property subject to seizure, when demanded by the Authority, shall be personally liable to the government in a sum equal to the value of the property not so surrendered, but not exceeding the amount of tax for the collection of which seizure has been sought (together with costs and interest on such sum).

9) In addition to the personal liability imposed by Sub-Article (8), if the failure or refusal to surrender is without reasonable cause, such person shall be liable for an additional charge equal to fifty per cent (50%) of the amount recoverable under Sub-Article (8),

10) Any person in possession of the property of a taxpayer in default and who surrenders such property or pays the tax in accordance with this Article to which the owner is liable, shall be discharged from any obligation or liability to the delinquent or to any other person arising from such surrender or payment

Article 14
Preferential Claim to Assets

1) Subject to the prior secured claims of creditors, the Authority has a preferential claim upon the assets of the person liable to pay the tax until the tax is paid from the date on which tax becomes due and payable under this Proclamation.

□□□□□ □□□□□□□□ ታክስ እና ታክሱን ለማስከፈል የሚደረገው

እንቅስቃሴ የሚያስከትላቸውን ወጪ ማስከፈል እንዲቻል የታክሱ ዕዳ የሚፈለግበት ሰው ሀብት በዋስትና ተይዞ እንዲቆይ ንብረቱን ለመዘገበው አካል የፅሁፍ ትዕዛዝ የሚሰጥ መሆኑን የሚገልጽ ማስጠንቀቂያ ስተመዘገበው ሰው ይሰጣል ፤

3. በንዑስ አንቀጽ /2/ የተገለፀው ማስጠንቀቂያ የደረሰው ታክስ ከፋይ ማስጠንቀቂያው ከደረሰው በ30 /ሁላግ/ ቀን ውስጥ ታክሱን ያልከፈለ እንደሆነ የታክሱ ባሥልጣን ለንብረት መዝጋቢው ባለሥልጣን የተመዘገበው ሰው ሀብት ባልተከፈለው የታክስ ዕዳ መጠን በዋስትና ተይዞ እንዲቆይ ትዕዛዝ ይሰጣል ፤

4. በንዑስ አንቀጽ /3/ መሠረት የታክሱ ባለሥልጣን ታክስ የሚፈለግበት ሰው ሀብት በዋስትና ተይዞ እንዲቆይ ትዕዛዝ የሰጠ ሲሆን ፣ መዝጋቢው ባለሥልጣን ማናቸውንም ክፍያ ሳይጠይቅ ንብረቱ በዋስትና እንዲያዝ የደረሰውን ትዕዛዝ እንደማናቸውም በሀብቱ ላይ እንዳል የመያዣ ሰነድ ይመዘግባል ቀደም ሲል የተሰጠ የመያዣ መብት እንደተጠበቀ ሆኖ የዋስትናው ምዝገባ የሚፈለገውን ታክስ ለማስከፈል በማናቸውም መልኩ በሕግ እንደተሰጠ መያዣ ወይም እንደማናቸውም ሌላ ዕዳ ወይም ክፍያ ሆኖ ይቆጠራል ።

አንቀጽ 15

ታክስ ከፋዩ ስላለው ጥበቃ

በዚህ አዋጅ ክፍል 4 መሠረት የተያዘ ማናቸውም ንብረት የሚያዘው፣ የሚጠበቀው እና የሚመዘገበው በታክሱ ባለሥልጣን ብቻ ይሆናል ።

ማናቸውም ሌላ የመንግሥት አካል በዚህ ክፍል መሠረት የተያዘውን ንብረት ማናቸውንም ሌላ ምክንያት መሠረት በማድረግ እንዲሰጠው ወይም እንዲተላለፍለት መጠየቅ አይችልም ። የተያዘ ንብረት የተሸጠ እንደሆነ ከሽያጩ ከተገኘው ገንዘብ ውስጥ ታክስ ከፋዩ ከሚፈለግበት ዕዳ በላይ የሆነው ገንዘብ ለንብረቱ ባለቤት ወዲያውኑ ይመልሳል ።

2) Where a person is in default of paying tax, the Authority may, by notice in writing, inform that person of the Authority's intention to apply to the Registering Authority to register a security interest in any asset which is owned by that person, to cover any unpaid tax together with any expense incurred in recovery proceedings.

3) If the person on whom a notice has been served under Sub Article (2) fails to pay the amount specified in the notice within 30 days after the date of service, the Authority may, by notice in writing, direct the Registering Authority that the asset, to the extent of the defaulter's interest therein, shall be the subject of security for the total amount of unpaid tax.

4) Where the Authority has served a notice on the Registering Authority under Sub-Article (3), the Registering Authority shall, without fee, register the notice of security as if the notice were an instrument of mortgage over or charge on, as the case may be such asset, and such registration shall, subject to any prior mortgage or charge, operate while it subsists in all respects as a legal mortgage over or charge on the asset to secure the amount due.

**Article 15
Taxpayer's Safeguards**

Any property seized under this Section 4 shall be seized, held, and accounted for only by the Authority. No other agency of the government may require the property seized to be transferred or given over to it for any cause whatsoever. If any property seized is sold, any portion of the proceeds in excess of the person's liabilities shall be returned promptly to the owner.

አንቀጽ 16

የተረካቢ ግዴታ

1. በዚህ አንቀጽ ውስጥ “ተረካቢ” ማለት በክልሉ ውስጥ የሚገኝን የታክስ ክፍያን ሀብት በተመለከተ፡-

ሀ. የከባኒያ የንብረት አጣሪ ሆኖ የተሰየመ፤

ለ. ክፍርድ ቤት ውጪ ወይም በፍርድ ቤት የተሾመ ተረካቢ፤

ሐ. በኪሣራ ውስጥ የሚገኝ ድርጅት ባለአደራ፤

መ. መያዣ በይዘታው ሥር የሚገኝ፤

ሠ. የሞተን ሰው ንብረት የሚያስተዳድር ወይም፤

ረ. በሕግ ችሎታ የሌለውን ሰው የንግድ ሥራ የሚያካሄድ ማናቸውም ሰው ነው ።

2. በክልሉ ውስጥ ያለ ንብረት ተረካቢ ሆኖ የተሾመ ወይም ንብረት በይዘታው ሥር የተደረገ ተረካቢ ከተሾመበት ወይም ንብረቱ በይዘታው ሥር ከተደረገበት ከሁለቱ ከቀደመው ቀን ጀምሮ በ14 ቀን ጊዜ ውስጥ የተሾመ ወይም ንብረት በይዘታው ሥር ያለ መሆኑን ለታክስ ባለሥልጣን ማስታወቅ አለበት ።

3. የታክሱ ባለሥልጣን ንብረቱ በተረካቢው ይዘታ ሥር ያለ ሰው የሚፈለግበትን የታክስ ዕዳ ለመሸፈን የሚያስፈልገውን የገንዘብ መጠን ለተረካቢው በጽሑፍ ያስታውቃል ።

4. ተረካቢው

ሀ. በንዑስ አንቀጽ 3 መሠረት በታክስ ባለሥልጣኑ የተገለፀውን የገንዘብ መጠን ወይም ከማስታወቂያው በኋላ በስምምነት የተደረሰበትን ሌላ የገንዘብ መጠን ከንብረቱ ሽያጭ ላይ ቀንሶ ለብቻው ያስቀምጣል፤

ለ. ተቀንሶ ለብቻው በተቀመጠው የገንዘብ መጠን ልክ የተረከበው ንብረት ባለቤት ከሆነው ሰው ለሚፈለገው የታክስ ዕዳ ተጠያቂ ይሆናል

ሐ. በዚህ አንቀጽ የተመለከተው ቢኖርም ከታክስ ቀደምትነት ያለውን ማናቸውንም ዕዳ ሊከፍል ይችላል ፡

5. ተረካቢው በንዑስ አንቀጽ 3 የተጠቀሰውን ታክስ በተመለከተ በንዑስ አንቀጽ 4 መሠረት ተቀንሶ

Article 16.

Duties of Receivers

1) In this Article "receiver" means a person who, with respect to an asset in Ethiopia of a registered person, is:

(a) a liquidator of a company;

(b) a receiver appointed out of court or by a court;

(c) a trustee for an rehabilitated insolvent;

(d) a mortgagee in possession;

(e) an executor of a deceased's estate; or

(f) any other person conducting a business on behalf of a person legally incapacitated.

2) A receiver shall notify, in writing, his appointment or his possession to the Authority within 14 days after having been appointed to the position or taken possession of an asset in Ethiopia, whichever first occurs.

3) The Authority may, notify a receiver writing of the amount which appears to the Authority to be sufficient to provide for tax which is. or will become payable by the person whose assets are in the possession of the receiver.

4) A receiver:

(a) shall set aside, out of the proceeds of sale of an asset, the amount specified by the Authority under Sub-Article (3), or such a lesser amount as is subsequently agreed on by the Authority;

(b) is liable to the extent of the amount set aside for the tax of the person who owned the asset; and

(c) may notwithstanding any provision of this Article pay any debt that has priority over the tax referred to in this Article.

ለብቻው እንዲቀመጥ የተደረገውን የገንዘብ መጠን በዚህ አንቀጽ ለተጠቀሰው ታክስ ካልዋለ ተቀንሶ ለብቻ በተቀመጠው ገንዘብ ልክ በግል ተጠያቂ ይሆናል ።

አንቀጽ 17

ለውጦችን ስለማስታወቅ

ማናቸውም ታክስ ክፍያ፤

1. ስሙ፣ አድራሻው፣ የንግድ ሥራው ቦታ፣ አደረጃጀቱ ወይም ታክስ የሚከፈልበትን ዋጋ የንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ወይም የሚያከናውናቸው ተግባራት ዓይነት
2. ታክስ የሚከፈልበት የንግድ ሥራ እንቅስቃሴ የሚከናወኑበትን አድራሻ ወይም ስም የቀየረ እንደሆነ ይህንኑ ለታክሱ ባለሥልጣን በ21 ቀናት ጊዜ ውስጥ ማስታወቅ አለበት ።

**ክፍል አምስት
ይግባኝ የሚቀርብበት ሥርዓት**

አንቀጽ 18

የአቤቱታ አጣሪ ኮሚቴ

የአቤቱታ አጣሪ ኮሚቴ አባላት በታክስ ባለሥልጣኑ ኃላፊ አቅራቢነት እንደአግባብነቱ በገቢዎች ባለሥልጣን ወይም አግባብ ባለው የወረዳና ከተማ አስተዳደር ገቢዎች ጽ/ቤት ይሰየማሉ ።

አንቀጽ 19

የአቤቱታ አጣሪ ኮሚቴው ስለሚኖረው ሥልጣንና ተግባር

1. ኮሚቴው ተጠሪነቱ ለታክሱ ባለሥልጣን ሆኖ

- ሀ. በታክስ ክፍያች መቀጫ እንዲነሳ፣ ወለድ ቀሪ እንዲደረግ ወይም የታክስ ግዴታ እንዲሻሻል የሚቀርቡ ማመልከቻዎችን ለመመርመርና ውሳኔ ለመስጠት፤
  - ለ. ከቀረቡት አቤቱታዎች ጋር ግንኙነት ያላቸውን ማናቸውንም የጽሑፍ ማስረጃዎች ወይም መረጃዎች መሰብሰብ፤
  - ሐ. በምርመራ ላይ የሚገኘውን ጉዳይ በሚመለከት ረገድ ቀርቦ የሚጠየቀውን ጥያቄ እንዲመልስ ከታክሱ አወሳሰን ጋር በቀጥታ ወይም ቀጥታ ባልሆነ መንገድ ግንኙነት ያለውን ማንኛውንም ሰው መጥራት፤
- መ. የታክሱ ባለሥልጣን የሰጠው የታክስ ውሳኔ ትክክለኛ፣ የተሟላ እና ይህንን አዋጅ ጠብቆ

.) A receiver is personally liable to the extent of any amount required to be set aside under Sub-Article (4) for the tax "referred to in Sub-Article (3) if, the receiver fails to comply with the requirements of this Article.

**Article 17
Notification of Changes**

registered taxpayer shall notify the Authority, writing, of

- 1) any change in the name, address, place of business, constitution, or nature of the principal taxable activity or activities of the person; and
- 2) any change of address from which, or name in which, a taxable activity is carried on by the registered person, within 21 days following such change.

**SECTION FIVE
Appeal Procedure**

Article 18

Review Committee

Members of the Review Committee shall be appointed by the Revenue Authority or the tax authorities of the woreda Revenue offices and city administrations, as appropriate, upon the recommendation of the head of the Authority.

Article 19

Powers and Duties of the Review Committee

- 1) The Review Committee shall be accountable to the head of the Authority and shall have the following duties:
  - a) to examine and decide on all applications submitted by tax payers for compromise of penalty, interest and on the tax assessed;
  - (b) to gather any written evidence or information relevant to the matter submitted to it;
  - c) to summon any person who directly or indirectly has dealt with the assessment, to appear before it to answer questions about the case Under its investigation; and

የተሰጠ መሆኑን የማረጋገጥ ሥልጣን ይኖረዋል ።

- 2. የአቤቱታ አጣሪ ኮሚቴ ከታክስ ከፋዮች የሚቀርበውን አቤቱታ ሊያይ የሚችለው ታክስ ከፋዩ የታክስ ውሳኔ ማስታወቂያ በደረሰው በ10 ቀናት ውስጥ አቤቱታውን ካቀረበ ነው ፤
- 3. የታክስ ባለሥልጣን ኃላፊ የኮሚቴውን በውሳኔ ሀሳብ ሊያጸድቀው ወይም በውሳኔ ሃሳብ ካልተስማማ ምክንያቱን በመግለጽ ጉዳዩ እንደገና እንዲታይ ለኮሚቴው ሊመልሰው ይችላል ።

አንቀጽ 20.

መቀጫን ስለማግለጽ

- 1. የግብር ባለሥልጣን በሚያወጣው መመሪያ መሠረት በታክስ ከፋይ ላይ የተጣሰ አስተዳደራዊ መቀጫ በሙሉ ወይም በከፊል እንዲነሳ ለማድረግ ይችላል ፤

- 2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ/1/ መሠረት የሚነሳው መቀጫ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 24 መሠረት የሚታሰበውን ወለድ አይጨምርም ።

አንቀጽ 21.

ይግባኝ

- 1. በታክስ ባለሥልጣን የተላለፈውን የተጨማሪ ታክስ ውሳኔ የሚቃወም ማናቸውም ታክስ ከፋይ የታክስ ውሳኔ ማስታወቂያ ከደረሰው ወይም በአቤቱታ አጣሪ ኮሚቴ ውሳኔ ከተሰጠበት ቀን ጀምሮ በ30/ሠላሳ/ ቀናት ውስጥ በባለሥልጣኑ የተወሰነውን ተጨማሪ ታክስ 50 በመቶ /ሃምሳ በመቶ/ ባለሥልጣኑ ዘንድ በማስያዝ ለይግባኝ ሰሚ ጉባዔ ይግባኝ የማቅረብ መብት አለው ፤
- 2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ /1/ መሠረት የይግባኝ አቤቱታ ቀርቦ የግብር ይግባኝ ጉባዔ ታክስ ከፋዩ በተጨማሪ የተወሰነበትን ታክስ በሙሉ ወይም በከፊል የመክፈል ግዴታ እንዳለበት ውሳኔ ከተሰጠበት ቀን አንስቶ በ30/ሠላሳ/ ቀን ጊዜ ውስጥ ታክስ ከፋዩ የሚፈለግበትን ተጨማሪ ታክስ ካልከፈለ ወይም ይግባኝ ካቀረበ ጥፋተኛ ነው ፤
- 3. በዚህ አንቀጽ ንዑስ/1/ በተመለከተው ጊዜ ውስጥ ይግባኝ ካልቀረበ በባለሥልጣኑ የተወሰነው

(d) to review the accuracy, completeness, and compliance with this Prodamation. of the tax assessment made by the Authority.

- 2) The Committee shall only review applications submitted to it within 10 days of receipt of tax assessment notification.
- 3) he Head of the Tax Authority may approve the recommendations or remand the case, with his observations, to the Committee for further review.

Article 20

Waiver of Penalty

- 1. Administrative penalty may be waived in accordance with directives issued by the Tax Authority.
- 2. The administrative penalties to be waived in accordance with sub article (1) of this Article may not include the interest computed accordance with article 24 of this Proclamation.

Article 21.

Appeal

- 1) Any person who objects to an additional assessment made by the Authority has the right to appeal, with in 30 days from the receipt of assessment notification, or from the date of decision of the Review Committee, to the Tax Appeal Commission by depositing in cash with the Authority 50% (fifty percent) of the additional tax assessed.
- 2) If a person appeals in accordance with Sub-Article (1) and the Tax Appeal Commission determines that the person is liable for the additional assessment, he shall be in default unless he pays the additional assessment determined by the Tax Appeal Commission within thirty (30) days of the rendition of such a decision.

ተጨማሪ ታክስ ትክክለኛና የመጨረሻ ሆኖ ወዲያውኑ ተከፋይ ይሆናል ፤

4. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ /1/ ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ በገቢ ግብር አዋጅ ስለይግባኝ የተደነገጉ አንቀጾች እንደአግባብነታቸው በዚህ አዋጅ መሠረት የተወሰኑ ታክሶችን በሚመለከት ለሚቀርቡ ይግባኞች ተፈጻሚ ይሆናሉ ።
አንቀጽ 22.

የማስረጃት ኃላፊነት

የተወሰነው ግብር በዝታል ወይም የታክሱ ባለሥልጣን የሰጠው ውሳኔ ትክክል አይደለም በሚል በሚቀርብ ክርክር የማስረጃቱ ኃላፊነት የተወሰነውን ታክስ ወይም የባለሥልጣኑን ውሳኔ የሚቃወመው ሰው ይሆናል ።

**ክፍል ስድስት
አስተዳደራዊ ቅጣቶች**

አንቀጽ 23

የታክስ ማስታወቂያን በጊዜ ባለማቅረብ ስለሚፈጸም ቅጣት

1. በዚህ አዋጅ በሌላ አኳኋን እንዲፈጸም ከተወሰነው በስተቀር፣ በተወሰነው ጊዜ ውስጥ የታክስ ማስታወቂያ ግዴታውን ያልተወጣ ታክስ ክፍይ ለዘገየበት ለአያንዳንዱ ወር ወይም የወሩ ከፊል ለሆነው ጊዜ ያልተከፈለውን ታክስ 5 በመቶ/አምስት በመቶ /፣ 25 በመቶ /ሃያ አምስት በመቶ/ እስኪሞላ ድረስ መቀጫ ይከፍላል ፤
2. የታክስ ማስታወቂያ መቅረብ ባለበት ወር ወይም የወሩ ክፍል በሆነው ጊዜ የታክስ ማስታወቂያ ያላቀረበ ሰው በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ /1/ ድንጋጌ መሠረት የሚከፍለው መቀጫ ከብር 50ሺ/ሃምሳ ሺህ/ አይበልጥም ፤
3. ለዚህ አንቀጽ አፈፃፀም ያልተከፈለ ታክስ ነው የሚባለው በታክስ ማስታወቂያ ላይ መታየት በነበረበት እና ታክሱ መክፈል ባለበት ቀን በተከፈለው ታክስ መካከል ያለው ልዩነት ነው።
4. በማንኛውም ሁኔታ የሚጣለው ቅጣት ቀጥሎ ከተመለከቱት ከዝቅተኛው ያነሰ አይሆንም፤
- ሀ. ብር 10,000 ሺህ/ አሥር ሺህ ብር/
- ለ. ታክስ ማስታወቂያ ላይ መመልከት ከነበረበት የታክስ መጠን 100 በመቶ /አንድ መቶ ፐርሰንት /

አንቀጽ 24.

ዘግይቶ በተከፈለ ታክስ ላይ ስለሚታሰብ ወለድ፣

3) If no appeal is made within the period prescribed in Sub-Article (1) of this Article, the Additional assessment of the tax made by the Authority shall be deemed to be correct and final, and shall be immediately payable.

4) Without prejudice to Sub-Article (1) of this Article, the provisions of the Income Tax Proclamation relating to appeals shall, mutatis mutandis, apply to appeals regarding taxes imposed by this Proclamation.

**Article 22
Burden of Proof**

The burden of proving that an assessment is excessive or that a decision of the Authority is wrong is on the person objecting to the assessment or decision.

**SECTION SIX
Administrative Penalties**

**Article 23
Penalties for Late Filing**

- 1) Except as otherwise provided in this Proclamation, a person who fails to file a timely return is liable for a penalty equal to 5 per cent of the amount of tax underpayment for each month (or portion thereof) during which the failure continues, up to 25% twenty five per cent) of such amount.
- 2) The penalty under Sub-Article (1) of this Article is limited to 50,000 Birr for the first month (or portion hereof) in which no return is filed.
- 3) For purposes of this Article, an underpayment of tax is the difference between the -tax required to be shown on the return and the amount of tax paid. By the due date.
- 4) In any event the penalty may not be less than the smaller of the two amounts:
  - (a) 10,000 birr (ten thousand Birr);
  - (b) 100 percent of the amount of tax required to be shown on the return

1. መክፈል በነበረበት ጊዜ ላልተከፈለ ታክስ መክፈል በነበረበት ቀን እስከተከፈለበት ቀን ባለው ጊዜ ውስጥ ታክስ ከፋዩ ወለድ የመክፈል ግዴታ አለበት፤
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ /ሀ/ መሠረት የሚከፈለው ወለድ የማስከፈያ ልክ ባለፈው የኅዳር ወር በግድ ባንኮች ሥራ ላይ በዋለው ከፍተኛው የማበደሪያ ወለድ ምጣኔ ላይ 25 በመቶ /ሀ/ ዓመት አምስት በመቶ / ፐ/ ስንት ታክሱን ይሆናል ።

ክፍል ሰባት
የወንጀል ቅጣቶች

አንቀጽ 25

በታክስ ላይ የሚፈፀሙ ወንጀሎች ስለሚመሩበት ሥነ-ሥርዓት
በዚህ ክፍል የተዘረዘሩት በታክስ ላይ የሚፈፀሙ ወንጀሎች የወንጀል ህጉን በመተላለፍ የሚፈፀም በመሆኑ ክስ የሚመሠረተው፣ የሚታየው እና ይግባኝ የሚቀርበው በወንጀል ሕግ ሥነ-ሥርዓት መሠረት ይሆናል ።

አንቀጽ 26

ሕግን በመጣስ ታክስ ስላለመክፈል
የሰበሰበውን ታክስ ያላስታወቀ ወይም የሚፈለግበትን ታክስ ያልከፈለ ማናቸውም ሰው ወንጀል እንደተፈፀመ ይቆጠራል ። ስለሆነም በዚህ አዋጅ ክፍል 6 መሠረት ከሚጣልበት መቀጫ በተጨማሪ ጥፋተኛ መሆኑ በፍርድ ቤት ስረጋገጥ ከ5ዓመት በማያንስ እሥራት ይቀጣል ።

አንቀጽ 27

የሐሰት ወይም አሳሳች መረጃ ስለማቅረብ

1. ማናቸውም ታክስ ከፋይ፣
- ሀ. ለታክሱ ባለሥልጣን ሠራተኛ አንድን ነጥብ በተመለከተ የሀሰት ወይም አሳሳች መረጃ ያቀረበ ወይም፣
- ለ. ለታክሱ ባለሥልጣን ሠራተኛ ሊቀርብ ከሚገባው መግለጫ ውስጥ መግለጫውን አሳሳች ሊያደርግ በሚችል አካሄድ መካተት የሚገባቸውን ነጥቦች ያስቀረ እንደሆነ የወንጀል ክስ ይመሠረትበታል።
2. የሐሰት መግለጫው የተሰጠው ወይም መካተት የሚገባው ነጥብ የተተወው ያለበቁ ምክንያት የሆነ

Article 24
Late Payment Interest

- (1) If any amount of tax is not paid by the due date, the person liable is obliged to pay interest on such amount for the period from the due date to the date the tax is paid.
- (2) The interest rate under Sub-Article (a) of this Article is set at 25% (twenty five percent) over and above the highest commercial banks, lending interest rate that prevailed during the preceding quarter.

SECTION SEVEN
Criminal Offences

Article 25.
Procedure in Tax Offence Cases

A tax offence under this Section is a violation of the criminal law of Ethiopia and shall be charged, prosecuted, and appealed in accordance with the Ethiopian Criminal Procedure Code.

Article 26.
Tax Evasion

A person who evades the declaration or payment of tax, commits an offence and, in addition to any penalty under Section 6, may be prosecuted and, on conviction, be subject to imprisonment for a term of not less than 5 (five) years.

Article 27
Making False or Misleading Statements

- 1) A taxpayer who,
  - (a) makes a false or misleading in a material particular statement to a tax officer of the Authority, or
  - (b) omits, from a statement made to an officer of the Authority, any matter or thing without which the statement is misleading in a material particular. commits an offence and is liable on conviction.

እንደሆነ

ሀ. የመግለጫው ትክክለኛ ያለመሆን ሊደረስበት ያለመቻሉ ሊከፈል የሚገባው ታክስ ክብር 1000ሺ/አንድ ሺ/ በማይበልጥ አንሶ እንዲከፈል የሚያደርግ ከሆነ ታክስ ከፋዩ ክብር 10,000 ሺ/ አስር ሺ/ በማያንስ እና ክብር 20,000 ሺ /ሃያ ሺ/ በማይበልጥ የገንዘብ መቀጫ እና ከአንድ ዓመት በማያንስ እና ከሶስት ዓመት በማይበልጥ እስራት ይቀጥል።

ለ. አንሶ እንዲከፈል የሚደረገው ታክስ ክብር 1,000 ሺ/አንድ ሺ/ በማይበልጥ ከሆነ ክብር 20,000 ሺ/ሃያ ሺ/ በማያንስ እና ክብር 100,000 ሺ/አንድ መቶ ሺ/ በማይበልጥ የገንዘብ መቀጫ እና ከሶስት ዓመት በማያንስ እና ከአምስት በማይበልጥ እሥራት ይቀጥል፤

3. የሐሰት መግለጫ የተሰጠው ወይም መካተት የሚገባው ሃጥብ እንዲካተት ያልተደረገው ሆን ተብሎ ወይም በከባድ ቸልተኝነት የሆነ እንደሆነ

ሀ. የመግለጫው ትክክለኛ ያለመሆን ሊደርስበት ያለመቻሉ ሊከፈል የሚገባው ታክስ ክብር 1000 ሺ/አንድ ሺ/ በማይበልጥ አንሶ እንዲከፈል የሚያደርግ ከሆነ ታክስ ከፋዩ ክብር 50,000ሺ/ሃምሳ ሺ/ በማያንስ እና ክብር 100,000 ሺ/መቶ ሺ/ በማይበልጥ የገንዘብ መቀጫ እና ከአምስት ዓመት በማያንስ እና ከአሥር ዓመት በማይበልጥ እሥራት፤

ለ. አንሶ እንዲከፈል የሚያደርገው ታክስ ክብር 1,000 ሺ /አንድ ሺ/ የሚበልጥ ከሆነ ክብር 75,000 ሺ/ሀሳ አምስት ሺ/ በማያንስ እና ክብር 200,000ሺ/ሁለት መቶ ሺ/ በማይበልጥ የገንዘብ መቀጫ እና ከአስር ዓመት በማያንስ እና ከአስራ አምስት ዓመት በማይበልጥ እሥራት ይቀጥል ።

አንቀጽ 28

የታክሱ ባለሥልጣን ሥራ ስለማሰናከል

2) Where the false statement or omission is made without reasonable excuse,

(a) and if the inaccuracy of the statement undetected would have resulted in an underpayment of tax by an amount not exceeding 1,000 Birr, the taxpayer shall be subject to a fine of not less than 10,000 Birr and not more than 20,000 Birr and imprisonment for a term of not less than one year and not more than three years:

b) if the underpayment of the tax is in an amount exceeding 1,000 Birr, to a fine of not less than 20,000 birr and not more than 100,000 Birr, and to imprisonment for term of not less than three 3 years and not more than five 5 years,

3) Where the false statement or omission is made knowingly or recklessly,

A) if the inaccuracy of the statement were undetected would have resulted in an under payment of tax by an amount not exceeding 1,000 Birr, the taxpayer shall be subject to a fine of not less than 50,000 Birr and not more than 100,000 Birr and to imprisonment for a term of not less than five 5 years and not more than ten years; and

B) if the underpayment of the tax is in an amount exceeding 1,000 Birr, the tax payer shall be subject to a fine of not less than 75,000Birr and not more than 200,000 Birr, and to imprisonment or a term of not less than ten years and not more than fifteen years.

1. ማንኛውም ሰው

ሀ. በዚህ አዋጅ መሠረት ሥራውን በማከናወን ላይ ያለን የታክስ ባለሥልጣን ሠራተኛ ተግባር ያሰናከለ ወይም ለማሰናከል የሞከረ ወይም፤

ለ. የአዋጁን አፈፃፀም በማናቸውም ሌላ አካሄድ ያሰናከለ ወይም ለማሰናከል የሞከረ እንደሆነ ወንጀል መፈፀሙ ተረጋግጦሲፈረድበት ክብር 1000 ሺ /አንድ ሺ/ በማያንስ እና ክብር 100,000ሺ/መቶ ሺ/ በማይበልጥ የገንዘብ መቀጫ እና በሁለት ዓመት እሥራት ይቀጥል

2. ለንዑስ አንቀጽ /1/ አፈፃፀም የሚከተሉት እና እነዚህን የመሳሰሉ ሌሎች ተግባሮች የታክሱን ባለሥልጣን ሥራ የማሰናከል

ተግባራት ሆነው ይወሰዳሉ

- ሀ. የታክስ ክፋይ ገቢ አስገኚ የሥራ እንቅስቃሴዎች የሚመለከቱ ሰነዶችን፣ ሪፖርቶችን ወይም ሌሎች ማናቸውንም መረጃዎች ለመመርመር የታክሱ ባለሥልጣን ሰጠይቅ ፈቃደኛ ሆኖ ያለመገኘት
- ለ. የታክሱ ባለሥልጣን ለጥያቄ እንዲቀርብ ሲያዝ ፈቃደኛ ሆኖ ያለመገኘት፤
- ሐ. የታክሱ ባለሥልጣን ሠራተኛ ወደ ታክስ ክፋይ የንግድ ሥራ ቦታ ለመግባት ያለውን መብት መገደብ ናቸው ።

አንቀጽ 29

ሰውጥን ያለማስታወቅ

- 1. አንቀጽ 17 በሚያዘው መሠረት በሁኔታዎች ላይ የተደረጉ ለውጦችን ለታክሱ ባለሥልጣን ያላስታወቀ ማንኛውም ሰው ጥፋተኛ መሆኑ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ
- ሀ. ጥፋቱ የተፈፀመው ሆነ ተብሎ ወይም በከባድ ችልተኝነት የሆነ እንደሆነ ከብር 10,000 ሺ /አስር ሺ/ በማያንስ የገንዘብ መቀጫ እና በአንድ ዓመት እሥራት
- ለ. በሌሎች ሁኔታዎች ከብር 5000 ሺ /አምስት ሺ/ በማያንስ የገንዘብ መቀጫ እና በ6/ስድስት/ወር እሥራት ይቀጣል ።

Article 28

Obstruction of Tax Administration

- 1) Any person who:
  - (a) obstructs or attempts to obstruct an officer of the Authority in the performance of duties under this Proclamation, or
  - (b) otherwise impedes or attempts to impede the implementation of the Proclamation, commits an offence and is liable, on conviction, to a fine of not less than 1,000 Birr and not more than 100,000 Birr, and to imprisonment for a term of two years,
- 2) For the purposes of Sub-Article (1), the following and other similar actions are considered to constitute obstruction:
  - (a) refusal to satisfy the request of the Authority for inspection of documents, reports, or other Information relating to a taxpayer's income producing activities;
  - (b) non compliance with the Authority's request to report for an interview;
  - (c) interference with a tax officer's right to enter the taxpayer's business premises

Article 29

Failure to Notify

- 1. A person who fails to notify the Authority of a change as required by Article 17 commits an offence, and on conviction:
  - (a) where the failure was made knowingly or recklessly, is liable to a fine of not less than 10,000 Birr and to imprisonment for one year; or
  - (b) in any other cases, to a fine of not less than 5,000 Birr and to imprisonment for a term of six months

አንቀጽ 30

በታክሱ ባለሥልጣን ሠራተኞች የሚፈፀሙ ጥፋቶች

1. የዚህን አዋጅ ድንጋጌዎች ለማስፈፀም በታክስ ባለሥልጣኑ የተቀጠረ ሠራተኛ ወይም የቀድሞ ተቀጣሪ የነበረ ፡-

ሀ. ቤኩን መሠረት ሊያገኘው ከሚገባ ክፍያ ወይም ሽልማት ውጪ ከተቀጠረበት ተግባር ጋር በተያያዘ ቀጥተኛ ወይም ቀጥተኛ ባልሆነ መንገድ የገንዘብ ወይም ሌላ ዓይነት ክፍያ ወይም ስጦታ እንዲደረገለት የጠየቀ ወይም የተቀበለ ለክፍያው ወይም ለስጦታው ተስፋ ወይም መያዣ የጠየቀ ወይም የተቀበለ ወይም፤

ለ. ከታክስ በሚገኘው ገቢ ላይ ማጭበርበር ወይም ከዚህ አዋጅ ድንጋጌዎች ጋር ወይም ከተሰጠው ኃላፊነት መልካም አፈፃፀም ጋር የሚቃረን ተግባር ለመፈፀም ማድረግ የሚገባውን ከማድረግ ለመታቀብ ተገቢ ያልሆነን ነገር ለመፍቀድ በታክስ ላይ የሚፈፀምን የማጭበርበር ተግባር ለመደበቅ ወይም በሚስጥር ለመተግበር ውል የገባ ወይም በሚገባው ማናቸውም ውል ውስጥ በዚህ ተግባር መተባበሩን የሚያሳይ ስምምነት የሰጠ ጥፋተኛ መሆኑ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ ከብር 50,000ሺ/ሃምሳ ሺ/ የማይበልጥ የገንዘብ መቀጫ እና ከ10 /አሥር/ ዓመት በማያንስ ከ20 /ሃያ/ ዓመት በማይበልጥ እሥራት ይቀጣል፡፡

2. የታክስ ባለሥልጣኑ ሠራተኛ የሆነ ወይም የነበረ እና የዚህን አዋጅ ድንጋጌዎች ለማስፈፀም የተቀጠረ በኢትዮጵያ ንግድ ሆነ በንግድ ጋዜጣ ታትሞ እንዲወጣ ከታዘዘው ዓይነት መረጃ በስተቀር ፡-

ሀ. ታክስን በማስፈፀም ረገድ ባለው ሥልጣን ወይም ግዴታ ምክንያት ያወቀውን የሌላ ሰው ማናቸውንም መረጃ ለማናቸውም ሌላ ሰው ወይም የዚያ ሰው ወኪል ለሆነ ሰው አሳልፎ የሰጠ ፤

ለ. በዚህ አዋጅ መሠረት ታክስን በማስፈፀም ረገድ ያለውን ሥልጣን ለመጠቀም ወይም የሥራ

Article 30

Offences by Tax Officer

1) Any tax officer or former taxation officer employed in carrying out the provisions of this Proclamation who:-

(a) directly or indirectly asks for, or receives in connection with any of the taxation officer's duties, a payment or reward, whether pecuniary or otherwise, or promise or security for that payment or reward, not being a payment or reward which the officer is law-fully entitled to receive, or

(b) enters into or acquiesces in an agreement to do or to abstain from doing, permit, conceal, or connive at any act or thing whereby the tax revenue is or may be defrauded or which is contrary to the provisions of this Proclamation or to the proper execution of the taxation officer's duty; commits an offence and is liable on conviction to a fine of not more than 50,000 Birr and to imprisonment for a term of not less than ten (10) years and not more than twenty (20) years.

2) A tax officer or a former tax officer engaged in carrying out the provisions of this Proclamation, except such information is required by the Commercial Code of Ethiopia to be published in the Trade Gazette, who,

(a) discloses to any person or his representative, any matter in respect of another person, that may, in the exercise of the taxation officer's powers or the performance of the taxation officer's duties under the said provisions, come to the taxation officer's knowledge; or

ገዴታውን ለመወጣት እንዲያስችል በታክስ ባለሥልጣኑ ዘንድ የሚገኘውን ማናቸውንም መረጃ በፍርድ ቤት ትዕዛዝ ካልሆነ በስተቀር ለሰነድ ወገን አሳልፎ የሰጠ እንደሆነ ጥፋተኛ መሆኑ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ ከብር 10,000ሺ/አስር ሺ/ በማያንስ የገንዘብ መቀጫ እና ከሁለት ዓመት በማያንስ እና ከአምስት ዓመት በማይበልጥ እስራት ይቀጣል፤

3. የግብር ባለሥልጣኑ ሠራተኛ ያለ ባዶ ምክንያት ጉዳዩን በማንተት በግብር ክፋይ ላይ ለሚደርሰው ጉዳት በፍትህ-ብሔር ያለበት ኃላፊነት እንደተጠበቀ ሆኖ ጥፋተኛነቱ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ ከአንድ ዓመት እስከ ሁለት ዓመት በሚደርስ እስራት ይቀጣል ።

4. የዚህ አንቀጽ ድንጋጌ የታክስ ባለሥልጣኑ ሠራተኛ ሀ. ማናቸውንም ሰነድ ወይም መረጃ፡-

1. ለዚህ አዋጅ ወይም ለማናቸውም ገንዘብ ነክ አዋጅ አፈፃፀም አስፈላጊ በሆነ ጊዜ፤

2. በሕግ የተሰጠውን ተግባርና ኃላፊነት ለመወጣት አስፈላጊ ሲሆን ለዋናው አዲተር፤

3. መረጃ ለመለዋወጥ ተደራራቢ ግብርን ለማስቀረት ኢትዮጵያ ከሌሎች አገሮች ጋር ባደረገችው ስምምነት መሠረት አግባብ ላላቸው የሌሎች አገሮች ባለሥልጣኖች፤

4. በህግ የተሰጠውን ተግባርና ኃላፊነት ለመወጣት አስፈላጊ ሲሆን ለሥነ ምግባርና ለፀረ ሙስና ኮሚሽን፤

5. ከዚህ በላይ ላልተገለፀ ለማናቸውም ህግ አስፈፃሚ መ/ቤት ግዴታውን ለመፈፀም የሚያስችለው መረጃ እንዲሰጠው ከገቢዎች ባለሥልጣን በጽሑፍ ሲታዘዝ፤

ለ. ኃላፊነታቸውን ለመወጣት አስፈላጊ እስኪሆን ድረስ አንድን ሰው ለይተው የማይጠቀሱ መረጃዎችን ለማናቸውም በመንግሥት ገቢ ሥራ ላይ ለሚያገለግል እና ለስታትስቲክስ መ/ቤት ሠራተኛ ከመስጠት አያግደውም።

(b) permits any other person to have access to records in the possession or custody of the Authority, except in the exercise of the taxation officer's powers or the performance of the other's duties under this Proclamation or by order of a court; commits an offence and is liable on conviction to a fine of not less than 10,000 Birr and to imprisonment for a term of not less than two (2) years and not more than five (5) years.

3) The Authority's officer shall be held responsible for any damage caused to a Tax payer by delaying, with out any good case , the performance of his/her duty. Such employee in addition to being held liable for the damages, shall , up on convection, be punished with imprisonment for the term of not less than one year and not more than two years.

4) Nothing in this Article shall prevent a taxation officer from disclosing:

(a) any document or information to:

1) any person on where the disclosure is necessary for the purposes of this Proclamation or any other fiscal law;

(2) the Auditor-General where the disclosure is necessary for the performance of duties entrusted to it by law;

(3) the competent authority of the government of another country with which Ethiopia has entered into an agreement for the avoidance of double taxation or for the exchange of information, to the extent permitted under the agreement;

(4) the Ethics and Anti-Corruption Commission, where the disclosure is necessary for the performance of duties entrusted to it by law; under the agency's authority; or

(5) a law enforcement agency not described above, where the Minister of Revenue issues written authorization to. make disclosures necessary for the enforcement of the laws under the agency's authority; or

(b) to any person in the service of the State in arevenue or statistical department, information which does not identify a specific person where such disclosure is necessary. for the performance of the person's official duties.

አንቀጽ 31.

ሳይፈቀድ ታክስ ስለመሰብሰብ

ማናቸውም ሰው በዚህ አዋጅ መሠረት ሳይፈቀድለት ታክስ ወይም እንደታክስ የሚታዩ ሌሎች ክፍያዎችን የሰበሰበ ወይም ለመሰብሰብ የሞከረ ወንጀል የፈፀመ ሆኖ ጥፋተኛ መሆኑ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ ከብር 5,000ሺ /አምስት ሺ/ የማያንስ የገንዘብ መቀጫ እና ከአምስት ዓመት በማያንስ ከአስር ዓመት በማይበልጥ እሥራት ይቀጣል ።

አንቀጽ 32.

መርዳት ወይም ማበረታታት

ማናቸውም ሰው የዚህ አዋጅ ድንጋጌዎች እንዲጣሱ የረዳ፣ ያበረታታ፣ ያሳሳ ወይም በሚስጥር የተባበረ እንደሆነ እንደዋንኛው ጥፋተኛ የዚህን አዋጅ ድንጋጌዎች በመጣስ ጥፋት እንደፈፀመ ይቆጠራል። ከዚህ በላይ የተዘረዘሩትን ወንጀሎች/ጥፋቶችን የፈፀመ ሰው ጥፋተኛ መሆኑ በፍርድ ሲረጋገጥ ዕርዳታውን ወይም ትብብርን ለሰጠበት ጥፋት ከተወሰነው የገንዘብ እና የእሥራት ቅጣት ባልበለጠ በገንዘብ እና በእሥራት ይቀጣል ።

አንቀጽ 33

በድርጅቶች የሚፈፀም ጥፋት

1. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ/3/ የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ አንድ ድርጅት ይህንን አዋጅ በመተላለፍ ጥፋት የፈጸመ እንደሆነ ጥፋቱ በተፈፀመ ጊዜ የድርጅቱ ሥራ አስኪያጅ የሆነ ማናቸውም ሰው በድርጅቱ የተፈፀመውን ጥፋት እንደፈጸመ ተቆጥሮ በዚህ አዋጅ የተጣለው ቅጣት ተፈጻሚ ይሆንበታል ፤
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (3) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ማናቸውም ድርጅት በዚህ አዋጅ መሠረት ሊከፈል የሚገባውን ወይም በአዋጁ እንደታክስ የሚቆጠረውን ማናቸውንም ሌላ ክፍያ ገቢ ሳያደረግ የቀረ እንደሆነ ጥፋቱ ከተፈፀመበት ጊዜ አስቀድሞ በነበሩት ስድስት ወራት ውስጥ የድርጅቱ ሥራ አስኪያጅ የነበሩ ሰዎች ከድርጅቱ እና ከሌላው ሰው ጋር በአንድነትና በተናጠል የታክስ ባለሥልጣን ለሚፈለገው ታክስ እና ሌሎች ክፍያዎች ተጠያቂ ይሆናሉ ፤
3. በንዑስ አንቀጽ /1/ እና /2/ የተደነገጉት ሀ/ ጥፋቱ የተፈፀመው ግለሰብ ሳያውቅ ወይም

Article 31

Unauthorized Tax Collection

Any person not authorized to collect tax under this Proclamation who collects or attempts to collect tax (or an amount the person describes as. tax) commits an offence and is liable. on conviction to a fine of not less than 5,000 Birr and to imprisonment for a term of not less than five (5) years and not more than ten (10) years.

Article 32

Aiding or Abetting

A person who aids, abets, indtes, or conspires with another person, to commit a violation of this Proclamation, also commits an offence. He may be subject to prosecution and, on conviction, be liable to a fine and imprisonment, not in excess of the amount of fine or period of imprisonment provided for the offence aided or abetted.

Article 33

Offences by Entities

- 1) Subject to Sub-Artide (3) of this Artide, where. An entity commits. an offence, the person who is a manager of that entity at the time the offence is committed, is treated as also having committed the same offence and is liable to a fine and imprisonment under this Proclamation.
- 2) Subject to Sub-Artide (3) of this Artide, where an entity commits an offence by failing to pay an amount of tax, including an amount treated by this Prodamation as though it were tax, the person who was a manager of that entity at the time of such failure or was a manager within six (6) months prior to the date of commission is jointly and severally liable with that entity and that other person for the amount due to the Authority.

አንቀጽ 34

በተረካቢዎች የሚፈፀም ጥፋት

- 1. ማናቸውም ሰው በአንቀጽ 16 ንዑስ አንቀጽ /4/ በተደነገገው መሠረት ሳይፈጽም የቀረ እንደሆነ ጥፋተኛነቱ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ ብር 5000ሺ/አምስት ሺ/ የገንዘብ መቀጫ እና በአንድ ዓመት እስራት ይቀጣል
- 2. ማናቸውም ሰው በአንቀጽ 16 ንዑስ አንቀጽ/4/ መሠረት ለታክስ ክፍያ የሚውለውን ገንዘብ ለይቶ ባለማስቀመጡ ምክንያት በንዑስ አንቀጽ/1/ መሠረት ጥፋተኛ ሆኖ የተገኘ እንደሆነ ፍርድ ቤቱ ከገንዘብና እሥራት መቀጫው በተጨማሪ ለይቶ ያላስቀመጠውን የገንዘብ መጠን ለታክስ ባለሥልጣን ገቢ እንዲያደርግ ሊያዝ ይችላል ፡፡

3) Sub-Articles (1) and(2) do not apply where,

- (a) the offence is committed without that person's knowledge or consent;and
- (b) That person has exercised the degree of care, diligence and skill that a reasonable prudent person would have exercised in comparable circumstances to prevent the commission of the offence

4) In Sub-Articles (1) and (2), "manager" means,

- (a) in the case of a partnership a partner or manager of the partnership or a person purporting to act in either of those capacities;
- (b) in the case of a company, a director, manager, or officer of the company or a person purporting to act in any of those capacities;
- (c) in the case of an association of persons, a manager or a person purporting to act in that capacity .

Article 34

Offences by Receivers

- 1) A person who fails to comply with the requirements of Article 16(4) commits an offence and is liable, on conviction to a fine of 5,000 Birr and to imprisonment for a term of one (1) year.
- 2) Where a person is convicted of an offence under Sub Article (1) of this Article for failing to set aside an amount as required under Article 16(4), the court may, in addition to imposing a fine and prison sentence, order. the convicted person to pay. to the Authority, an amount not exceeding the amount which the person failed to set aside.

አንቀጽ 35

የጥፋተኞችን ስም በጋዜጣ አትሞ ስለማውጣት

- 1. የታክሱ ባለሥልጣን በዚህ አዋጅ ከአንቀጽ 25-34 የተደነገጉትን የወንጀል ጥፋተኞች በመፈጸም የተፈረደባቸውን ሰዎች ስም ዝርዝር በየጊዜው በዕለታዊ ጋዜጦች ታትሞ እንዲወጣ ያደርጋል፤
- 2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ/1/ መሠረት ታትሞ የሚወጣው ዝርዝር
  - ሀ. የድርጅቱን ወይም የግለሰቡን ስም እና አድራሻ፤
  - ለ. ባለሥልጣኑ ተገቢ ነው ብሎ የሚያምኑትን የወንጀሉን አፈፃፀም ዝርዝር
  - ሐ. ጥፋቱ የተፈጸመበትን የግብር ዘመን ወይም ዘመናት፤
  - መ. ሳይከፈል የቀረውን ግብር መጠን፤
  - ሠ. በተጨማሪ እንዲከፍል የተወሰነበት ግብር ካለ ይህንኑ የሚገልጽ ይሆናል፡፡

**ክፍል ስምንት
ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች**

አንቀጽ 36.

የመተባበር ግዴታ

- 1. ይህን አዋጅ በሥራ ላይ ለማዋል ማንኛውም መንግሥታዊና መንግሥታዊ ያልሆኑ አካላት እና ወኪሎቻቸው በተጨማሪም ድርጅቶች፣ የቀበሌ አስተዳደሮችና ማህበራት ሁሉ ከታክሱ ባለሥልጣን ጋር የመተባበር ግዴታ አለባቸው ።
- 2. በይግባኝ ቀጠሮ ላይ ካለሆነ ወይም የታክሱ ባለሥልጣን የተራዘመ የታክስ መክፈያ ጊዜ ካልሰጠ በስተቀር ታክስ ከፋዩ የሚፈለግበትን ግብር በወቅቱ የከፈለ ስለመሆኑ ወይም አዲስ ታክስ ከፋይን በሚመለከት የታክስ ከፋይ መለያ ቁጥር ካላቀረበ በስተቀር ፈቃድ ሰጪ ቢሮ፣ ማዘጋጃ ቤት፣ የፌዴራል ወይም የክልል መሥሪያ ቤት አዲስ የንግድ ሥራ ፈቃድ መስጠት ወይም ማደስ አይችልም፤
- 3. የታክስ ባለሥልጣን ታክስ ከፋዩ ያለበትን ግዴታ ስለመፈጸሙ የምስክር ወረቀት የማይሰጥ ሲሆን ስለዚህ ያለውን ምክንያት በዝርዝር ለጠያቂው ይሰጣል፤
- 4. የምስክር ወረቀት አልሰጥም በማለቱ ወይም የንግድ ሥራ ፈቃድ በመሠረት የግብር አስገቢው ባለሥልጣን በሰጣቸው ምክንያቶች ቅር የተሰኘ ማንኛውም ታክስ ከፋይ ቅሬታውን ለአቤቱታ አጣሪ ኮሚቴ ሊያቀርብ ይችላል ።

**Article 35
Publication of Names**

- 1) The Authority shall from time to time publish by notice in a Gazette a list of persons who have been convicted of offences under any of the provisions of Articles 25 to 34 of this proclamation.
- 2) The list published in terms of Sub-Article (1) shall specify:
  - (a) the name, address and principal enterprise of the person;
  - (b) such particulars of the offence as the Authority may think fit;
  - (c) the tax period or tax periods, in which the offence occurred;
  - (d) the amount or estimated amount of the tax evaded; and
  - (e) the amount, if any, or the additional tax imposed.

SECTION EIGHT

Miscellaneous Provisions

**Article 36
Duty to Cooperate**

- 1) All government and non Regional government bodies and their agencies, organizations, Kebele Administrations and Associations shall have the duty to cooperate with the Tax Authority in the enforcement of this Proclamation
- 2) No Ministry, Municipality, Department or Office of the federal or Regional Government shall issue or renew any license to any tax payer, unless the applicant produces a Certificate from the Tax Authority to the effect, that tax due in respect of the preceding year or years have been paid, or where the taxpayer is seeking license for the first time a taxpayer identification number (TIN) issued by the Tax Authority, unless an appeal, is pending, or time for payment is extended by the Tax Authority.
- (3) If the Tax Authority 'refuses to issue a certificate it shall on demand by the applicant for the license, provide him or it with a written statement of its reasons therefore;
- 4) Any applicant who is aggrieved by the reasons stated by the Tax Authority for refusing to issue a certificate or by the revocation of his or its license may appeal in writing to the Review Committee.

አንቀጽ 37.

የባለሥልጣኑ መ/ቤት ዋና ዳይሬክተር ስልጣን

በዚህ አዋጅ ሌሎች አንቀጾች ከተገለጸው በተጨማሪ ዋና ዳይሬክተሩ ለኢኮኖሚ ፣ ለማህበራዊ ወይም ለአስተዳደራዊ ምክንያቶች ፣ ማንኛውም ግብር ከፋይ ከፍተኛ የተፈጥሮ ችግር ወይም ሌላ ክባድ አደጋ ወይም ጥፋት ሲደርስበት ወይም በቸልተኝነቱ ምክንያት ሳይሆን ከአቅሙ በላይ በሆኑ ምክንያቶች በዚህ አዋጅ መሠረት ያለበትን ግብር የመክፈል ግዴታ ለመፈጸም የማያስችለው ከአቅም በላይ የሆነ ችግር የደረሰበት ሆኖ ሲያገኘው ፣ እስከ ብር 50,000ሺህ የሚደርሰውን የግብር ዕዳ የመሠረዝ ሥልጣን ይኖረዋል።

አንቀጽ 38

መመሪያ የማውጣት ሥልጣን

የገቢዎች ባለሥልጣን ለዚህ አዋጅ አፈፃፀም የሚረዱ መመሪያዎችን ለየውጣ ይችላል ።

አንቀጽ 39.

የተሻራ ህጎች

የቤኒሻንጉል ጉሙዝ ክልላዊ መንግሥት የተርን አብር ታክስ አዋጅ ቁጥር 44/1995 በዚህ አዋጅ ተሻሯል።

አንቀጽ 40.

አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ በቤኒሻንጉል ጉሙዝ ክልላዊ መንግስት በልዎካ ህግ ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ግንቦት 8/2005 ጀምሮ የፀና ይሆናል ።

አሰላ— ጥር 30/2005 ዓ.ም
አህመድ ናስር አህመድ
የቤኒሻንጉል ጉሙዝ ክልላዊ መንግሥት
ኘሬዝዳንት

Article 37.

Power of General Director

The General Director may have the power to , waive in whole or in part, the tax levied under this Proclamation for economic social or administrative reasons or for reasons in his desecration, waive tax up to an amount of birr 50,000 in case s of grave hardship due to natural or supervening calamity or disaster, or in cases of exceptional personal hardship not attributable to negligence or any fail on the part of the taxpayer to discharge any duty under this proclamation;

Article 38

Power to issue Directives

The Regional Revenue Authority may issue directives for the proper implementation of this Proclamation.

Article 39.

Repeal

The Benishangul Gumuz Regional State Tum Over Tax Proclamation 44/2003 shall be repealed as from the day on which this prodamation becomes of full force and effect.

Article 40

Effective Date

This prodamation shall enter in to force from May, 16/2013 on its publication in the regional Lisane Hig Gazeta.

Done Assosa, February, 9/2013
Ahmed Nasir Ahmed
President of the Benishangul Gumuz
Regional State

